

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 26, 2019

Nummer 26, 2019

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

- [Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2019:3380](#) 19-12-2019
- [Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2019:4354](#) 17-12-2019
- [Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:10623](#) 10-12-2019
- [Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:10621](#) 10-12-2019
- [Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:10724](#) 10-12-2019
- [Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:10619](#) 10-12-2019
- [Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:10150](#) 26-11-2019
- [Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2019:4367](#) 19-11-2019

Rechtbank

- [Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2019:9757](#) 12-12-2019
- [Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2019:9693](#) 11-12-2019
- [Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:12965](#) 05-12-2019
- [Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2019:5742](#) 04-12-2019
- [Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2019:9039](#) 30-10-2019
- [Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2019:12624](#) 04-10-2019

RECHTSPRAAK

***Tuchtrecht. Onzorgvuldige toetsing wilsbekwaamheid testatrice.
Schorsing waarnemend kandidaat-notaris.***

X heeft vanaf haar geboorte een verstandelijke beperking en woont onder algehele begeleiding in een zorginstelling. Kandidaat-notaris Y passeert in de (zware) waarneming een testament voor X. De broer van X klaagt dat de kandidaat-notaris de wilsbekwaamheid van X niet zorgvuldig heeft getoetst.

Volgens het hof is de broer belanghebbende in de zin van artikel 99 lid 1 WNA, ook al is X nog in leven. De broer heeft een redelijk belang nu hij erfgenaam bij versterf is waaruit zijn betrokkenheid bij het testament van X voortvloeit (vergelijk Gerechtshof Amsterdam 16 april 2019, ECLI:NL:GHAMS:2019:1383). Ook het feit dat X zelf niet in staat is om een klacht in te dienen en de broer reeds geruime tijd als haar concrete belangenbehartiger optreedt, maakt de broer belanghebbende. Dat hij niet de curator of bewindvoerder van X is, doet hier niet aan af.

Het hof oordeelt dat de kandidaat-notaris onvoldoende zorgvuldig is geweest bij het beoordelen van de wilsbekwaamheid van X. Hoewel een (kandidaat-)notaris primair mag uitgaan van zijn eigen waarneming, had bij hem in dit geval twijfel moeten ontstaan. In dit verband is van belang dat X in een zorginstelling verbleef voor mensen met een verstandelijke beperking, de afspraak met de kandidaat-notaris niet door X maar vanuit de zorginstelling was gemaakt en de inhoud van het testament minder gebruikelijk was (een stichting werd tot erfgenaam benoemd). Voorts is van belang dat de (medische) toestand van X niet van dien aard was dat het testament geen uitstel toeliet.

Het hof rekent het de kandidaat-notaris zwaar aan dat hij niet de benodigde zorgvuldigheid in acht heeft genomen. Het betreft een wezenlijk onderdeel van zijn taak en verantwoordelijkheid als kandidaat-notaris. Het hof schorst hem twee weken als waarnemer.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 17-12-2019

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2019:4354

Zaaknummer: 200.255.999/01 NOT

Rechters: H.T. van der Meer, A.D.R.M. Boumans en J.W. van Zaane

Wetsartikelen: 99 WNA

RECHTSPRAAK

Beroep op legitieme portie binnen vijf jaar. Geldt notaris als vertegenwoordiger van executeur/erfgenamen?

De door erflater onderfde zoon X verklaart jegens de (boedel)notaris dat hij zijn legitieme portie wenst te ontvangen. De executeur en twee mede-erfgenamen ontkennen hiervan op de hoogte te zijn gesteld binnen vijf jaar na vaders overlijden, zodat X zich volgens hen niet tijdig op zijn legitieme heeft beroepen (vervaltermijn art. 4:85 BW).

De rechtbank acht het denkbaar dat de boedelnotaris mag worden aangemerkt als vertegenwoordiger van de executeur en/of erfgenamen, zodat ontvangst van de verklaring van door de notaris te gelden heeft als ontvangst door de executeur en/of erfgenamen. In de literatuur wordt verdedigd dat een boedelnotaris een impliciete volmacht kan hebben.

Indien de notaris geen boedelnotaris mocht blijken te zijn, rijst de vraag of sprake is van – de executeur en/of erfgenamen toe te rekenen – schijn van vertegenwoordigingsbevoegdheid van de notaris. Als de notaris de opdracht had om de verklaring naar X te sturen, wekt niet direct bevreemding de gedachte dat de notaris deze verklaring ook weer in ontvangst mocht nemen namens de executeur en/of de erfgenamen.

De rechtbank zal deze kwestie met partijen ter comparitie bespreken.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 11-12-2019

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2019:9693

Zaaknummer: C/10/583221 / HA ZA 19-920

Rechters: A. Eerdhuijzen

Wetsartikelen: 4:85 BW

RECHTSPRAAK

Legaten moeten na ruim 20 jaar nog worden afgegeven.

Vele jaren na het overlijden van erflaatster (1986) ontstaat een geschil over onder meer de uitkering van legaten. Een aantal kinderen zijn pas in 2014 bekend geworden met erflaatsters testament waarin geldlegaten voor hen zijn opgenomen. Een ander kind (F) heeft mede als hun gemachtigde de nalatenschap van erflaatster destijds afgewikkeld en bewerkstelligd dat geldlegaten aan hemzelf wel zijn uitgekeerd. F is in 2004 overleden.

De erfgenamen van F beroepen zich tevergeefs op verjaring van de vorderingen uit de legaten aan de andere kinderen. Het beroep op verjaring is naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar, aldus het hof. De erfgenamen van F zijn wettelijke rente verschuldigd over de legaten vanaf de datum van de inleidende dagvaarding (art. 6:119 BW, art. 4:125 lid 3 BW). Van eerdere ingebrekestelling is niet gebleken.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 10-12-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:10619

Zaaknummer: 200.226.803/01

Rechters: J.D.S.L. Bosch, Z.J. Oosting en J.G. Knot

Wetsartikelen: 4:125 BW en 6:119 BW

RECHTSPRAAK

Huwen in beperkte gemeenschap van bankrekening geen schenking, aldus hof.

X en Y trouwen in 2008 na het maken van huwelijkse voorwaarden. Hierin komen zij een beperkte huwelijksgemeenschap overeen, bestaande uit een en/of-rekening en daarop betrekking hebbende schulden. Y is vermogender dan X (150 miljoen versus 1 miljoen euro). Y stort vlak voor het huwelijk 10 miljoen euro op de en/of-rekening. Tijdens huwelijk nemen X en Y geregeld en min of meer gelijkmatig op van de rekening. In de huwelijkse voorwaarden is voorts geregeld dat onttrekkingen aan elkaars vermogen een nominaal vergoedingsrecht opleveren.

In 2012 overlijdt Y. Y heeft dan 600.000 euro meer opgenomen dan X. X en de kinderen stellen als erfgenamen vast dat de nalatenschap een vergoedingsschuld heeft aan de beperkte gemeenschap van 600.000 euro.

Volgens de Inspecteur heeft in 2008 een belaste schenking plaatsgevonden van Y aan X. De rechtbank was het hier niet mee eens (ECLI:NL:RBGEL:2018:4043). Het hof bevestigt nu de uitspraak van de rechtbank.

Het hof legt de huwelijkse voorwaarden uit aan de hand van de Haviltexnorm. Door de storting van 10 miljoen euro op de en/of-rekening heeft X civielrechtelijk een vorderingsrecht op de bank verkregen, dat naar zijn aard in hoogte zal fluctueren. Door het aangaan van het huwelijk is een beperkte gemeenschap ontstaan. Het hof ziet geen reden voor het oordeel dat een beperkte gemeenschap met betrekking tot één specifiek vermogensbestanddeel niet mogelijk is, zoals de inspecteur stelt. Volgens het hof kan uit de huwelijkse voorwaarden niet worden afgeleid dat het de bedoeling van de echtelieden was een bedrag van 10 miljoen euro tot de beperkte gemeenschap te laten behoren; in de huwelijkse voorwaarden is immers geen bedrag vermeld. Aan deze uitleg van de huwelijkse voorwaarden kan de vaststellingsovereenkomst tussen de nabestaanden – waarin zij ervan uitgaan dat een bedrag van 10 miljoen euro tot de beperkte gemeenschap behoort – niet afdoen. Deze overeenkomst kan geen licht werpen op de bedoeling van de echtelieden bij het sluiten van de huwelijkse voorwaarden.

Uitgaande van deze uitleg resteert de vraag of bij het aangaan van het huwelijk een schenking moet worden aangenomen. Het hof beantwoordt de vraag ontkennend. Er is geen sprake van een voltooide vermogensverschuiving. Tijdens het huwelijk kan (afgezien van wijziging van de huwelijksvoorwaarden) niet worden overgegaan tot beëindiging van de beperkte gemeenschap. Dat brengt mee dat, zolang de beperkte gemeenschap bestaat, niet bekend is wat de echtelieden aan het einde van de gemeenschap kunnen verdelen. De omvang van de beperkte gemeenschap kan immers aan het einde van de gemeenschap zijn toe- of afgenomen, bijvoorbeeld door goede dan wel slechte beleggingen. Het hof acht dit rechtsgevolg in overeenstemming met de arresten van de Hoge Raad van 28 januari 1959, ECLI:NL:HR:1959:AY1786, BNB 1959/122, en van 17 maart 1971, ECLI:NL:HR:1971:AX5018, BNB 1971/95.

Waren X en Y in algemene gemeenschap van goederen gehuwd, dan zou geen schenking kunnen worden aangenomen. Volgens het hof stelt X terecht dat daarmee niet te verenigen zou zijn dat in dit geval wel een schenking zou worden geconstateerd bij het aangaan van een beperkte gemeenschap.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 10-12-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:10724

Zaaknummer: 18/01036

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, A.J. Kromhout en R.C.H.M. Lips

Wetsartikelen: 1 SW 1956

RECHTSPRAAK

***Erfgenaam weigert verkoopopbrengst op ervenrekening te storten.
Verbeuren aandeel?***

Drie zonen zijn de erfgenamen van hun moeder. Tot haar nalatenschap behoort een woning die met instemming van alle erfgenamen wordt verkocht. Zoon X laat de verkoopopbrengst storten op een rekening waartoe alleen X toegang heeft. X weigert de opbrengst op de ervenrekening te storten, 'gezien zijn persoonlijke situatie en de uitbetalingen aan de beide broers in het verleden'. Volgens de andere erfgenamen heeft X zijn aandeel in de opbrengst verbeurd op grond van artikel 3:194 lid 2 BW. Volgens de rechtbank is geen sprake van de daarvoor vereiste opzet bij X.

Hoewel de inhouding niet terecht was, is geen sprake geweest van het verzwijgen, zoek maken of verborgen houden van de verkoopopbrengst in de zin van artikel 3:194 lid 2 BW. De handelwijze van X was niet gericht op het verkorten van de rechten van zijn broers.

De rechtbank gaat over tot verdeling van de nalatenschap (art. 3:185 lid 1 BW).

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 30-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2019:9039

Zaaknummer: C/15/267773 / HA ZA 17-868

Rechters: S.M. Jongkind-Jonker

Wetsartikelen: 3:185 BW en 3:194 BW

RECHTSPRAAK

Quasi-wettelijke verdeling. Hof geeft geen verlov voor conservatoir beslag bij langstlevende. Geen misbruik van bevoegdheid langstlevende.

Moeder overlijdt en laat haar kinderen en echtgenoot (vader) als erfgenamen achter. Vader heeft als afwikkelingsbewindvoerder op grond van de quasi-wettelijke verdeling in moeders testament de nalatenschap verdeeld alsof de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW) van toepassing was.

Een van de kinderen (X) verzoekt in kort geding om verlov voor het leggen van conservatoir beslag op onroerende zaken van vader tot zekerheid van verhaal van haar niet-opeisbare geldvordering op hem, met een beroep op HR 24 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1271. De kortgedingrechter in eerste instantie wees het verzoek af (beschikking niet gepubliceerd), evenals nu het hof in hoger beroep.

Volgens X bestaat gegronde vrees voor verduistering, aangezien vader hertrouwd is, grote sommen geld uitgeeft, de geldvordering van ander kind aan het aflossen is en voornemens is vastgoed te verkopen. Volgens X beschikt vader overigens over voldoende inkomen en vermogen om ruimschoots in zijn gebruikelijke levensbehoefte te voorzien.

Vader stelt daartegenover dat moeder met haar testament geen uiting heeft willen geven aan de verzorgingsbehoefte maar aan het ongestoord voortleven van vader. Zij heeft vader op verschillende manieren de bevoegdheid gegeven om het vermogen uit de nalatenschap op te maken.

De voorzieningenrechter heeft in eerste aanleg overwogen dat de wetgever voor de wettelijke verdeling als uitgangspunt heeft genomen dat het ongestoord voortleven van de langstlevende echtgenoot centraal staat, dat gelet op deze beschermingsgedachte in beginsel geen ruimte bestaat voor een afweging van de belangen in die zin dat het door X aangevoerde belang kan prevaleren boven het belang van vader bij ongestoord voortleven.

De vraag die uit beslagrechtelijk oogpunt aan het hof voorligt, is of summierlijk van de

deugdelijkheid van het door X ingeroepen recht blijkt. Uitgangspunt daarbij is het testament van moeder. Het hof wijst onder meer op de considerans in het testament waaruit expliciet blijkt dat moeder vader ongestoord heeft willen laten voortleven. Van belang is voorts dat vader volgens het testament geen zekerheid behoeft te stellen ten behoeve van de geldvordering van de kinderen, maar dat hij wel bevoegd is hen bij leven af te lossen.

Volgens het hof volgt uit het testament de duidelijke bedoeling van moeder om vader ongestoord te laten voortleven en voorts dat de erfrechtelijke positie van de kinderen ondergeschikt is aan die van vader. X heeft geen feiten gesteld die tot een andere uitleg leiden (art. 4:46 BW).

Volgens het hof vindt de testamentaire bevoegdheid van vader om vrij te kunnen beschikken over de nalatenschap slechts zijn begrenzing daar waar hij misbruik van bevoegdheid maakt, dat wil zeggen over de nalatenschap beschikt met geen ander doel dan (een van) de kinderen in (zijn respectievelijk) hun verhaalsmogelijkheden te benadelen. Het hof acht daarbij een grote terughoudendheid op zijn plaats om zo veel mogelijk te voorkomen dat het door moeder met het testament beoogde doel – het ongestoord voortleven van vader – door rechterlijke inmenging niet kan worden verwezenlijkt.

Vader heeft geen misbruik van zijn bevoegdheid gemaakt, ook niet door zich te verplichten om de geldvordering van een ander kind af te lossen. Het testament geeft hem deze aflossingsbevoegdheid en vader is ook bereid gebleken om vergelijkbare afspraken te maken met de overige kinderen.

Ten overvloede overweegt het hof, voor zover aan de wettelijke verdeling in artikel 4:13 BW enige betekenis toekomt wat betreft de strekking van het testament, als volgt. Uit de parlementaire geschiedenis van het nieuwe erfrecht leidt het hof af dat de wetgever de langstlevende echtgenoot een prominente plaats heeft willen geven door tot wettelijke uitgangspunt te nemen dat de langstlevende over de gehele nalatenschap moet kunnen beschikken teneinde zo veel mogelijk voort te kunnen leven als voorheen. Dit neemt echter niet weg dat de wetgever blijkens de parlementaire geschiedenis tevens oog heeft gehad voor de erfrechtelijke positie van de kinderen door hun een niet-opeisbare geldvordering op de langstlevende toe te kennen. Het belang van de kinderen om hun niet-opeisbare geldvordering bij overlijden van de langstlevende geldend te kunnen maken is, volgens de duidelijke bedoelingen van de wetgever, echter ondergeschikt aan het belang van de langstlevende om zo veel mogelijk zijn bestaande leefpatroon voort te kunnen zetten.

Ook indien de wettelijke verdeling van toepassing zou zijn, of anderszins relevantie zou hebben in casu, is het hof van oordeel dat de bevoegdheid van de langstlevende echtgenoot

om vrij te kunnen beschikken over de nalatenschap slechts haar begrenzing vindt ingeval van misbruik van bevoegdheid.

Het hof bekrachtigt het oordeel van de kortgedingrechter in eerste instantie dat in casu niet summierlijk is gebleken van de deugdelijkheid van het door de dochter ingeroepen recht en weigert het verlov voor beslaglegging.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 19-12-2019

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2019:3380

Zaaknummer: 200.265.456/01

Rechters: F. Ibili, C.M. Warnaar en A.S. Mertens-de Jong

Wetsartikelen: 4:13 BW

RECHTSPRAAK

Ziekenhuis hoeft DNA-materiaal overleden proefpersoon niet af te staan ten behoeve van gerechtelijke vaststelling ouderschap.

X wil via DNA-onderzoek vaststellen of Y, die in 2018 is overleden, haar biologische vader is. Y leed aan epilepsie en heeft als proefpersoon DNA-materiaal afgestaan voor medisch wetenschappelijk onderzoek door een (universitair) ziekenhuis. X wil het ouderschap van Y gerechtelijk laten vaststellen (art. 1:207 lid 2 BW) en vordert in dit kort geding van het ziekenhuis dat het DNA-materiaal aan X ter beschikking stelt, mede om haar aandeel in de nalatenschap van Y veilig te stellen. Het ziekenhuis heeft zich tot Y verplicht om vertrouwelijk om te gaan met zijn DNA-materiaal en beroept zich jegens X op zijn geheimhoudingsplicht mede op basis van de Algemene verordening persoonsgegevens (AVG).

De voorzieningenrechter neemt tot uitgangspunt dat X het grondrecht heeft om te weten van welke ouders X afstamt. Dit recht is niet absoluut en moet wijken voor de rechten en vrijheden van anderen wanneer deze in het gegeven geval zwaarder wegen (HR 15 april 1994, NJ 1994, 608, ECLI:NL:HR:1994:ZC1337).

Er is een gerede kans dat de bereidheid van mensen om mee te werken aan medisch-wetenschappelijk onderzoek ernstig in gevaar komt, wanneer het ziekenhuis gedwongen zou zijn zijn geheimhoudingsplicht niet na te komen. Waar wetenschappelijk onderzoek een van de kerntaken van het ziekenhuis is, is daarmee het zwaarwegende belang van het ziekenhuis bij geheimhouding gegeven.

Dit belang weegt naar het voorlopig oordeel van de rechter zwaarder dan dat van X, waarbij meeweegt dat onderzoek bij anderen dan Y mogelijk voldoende is om het ouderschap vast te stellen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 12-12-2019

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2019:9757

Zaaknummer: C/10/583910 / KG ZA 19-1062

Rechters: A.F.L. Geerdes

Wetsartikelen: 1:207 BW

RECHTSPRAAK

Gevolmachtigde van de executeur niet rekening- en verantwoordingsplichtig jegens (mede-)erfgenamen.

Vader overlijdt in 2006 en laat zijn (klein)kinderen als erfgenamen achter. Zijn ongehuwde partner benoemt hij tot executeur en kent hij legaten toe. De partner overlijdt in 2010.

Een van de kinderen van vader (G) heeft de partner als haar gevolmachtigde ondersteund in de afwikkeling van de nalatenschap van vader. Na het overlijden van de partner vorderen de andere erfgenamen op grond van artikel 3:173 BW dan wel op grond van ongeschreven recht dat G rekening en verantwoording aflegt over de nalatenschap van vader.

Voor het beoordelingskader bij de vraag of G verplicht is tot het afleggen van rekening en verantwoording, wijst het hof op een aantal arresten van de Hoge Raad (ECLI:NL:HR:1994:ZC1561, ECLI:NL:HR:1995:ZC1911, ECLI:NL:HR:2014:1089).

Volgens het hof heeft G niet als gevolmachtigde van de executeur het beheer over de nalatenschap gevoerd voor de andere erfgenamen. Als G als gevolmachtigde wel daden van beheer heeft verricht, deed hij dat voor de executeur en was hij daarover aan de executeur verantwoording verschuldigd. Op G rustte geen (rechtstreeks) uit artikel 3:173 BW voortvloeiende verplichting om als gevolmachtigde van de executeur aan de andere erfgenamen rekening en verantwoording af te leggen.

Aanvullend merkt het hof op dat op G als gevolmachtigde van de executeur ook geen verplichting rustte om jegens de andere erfgenamen rekening en verantwoording af te leggen op gelijke wijze als geldt voor een executeur (art. 4:161 BW); de hoedanigheid van gevolmachtigde maakt nog niet dat (ook) op G de verplichtingen zijn komen te rusten die gelden binnen de rechtsverhouding tussen een executeur en de erfgenamen.

De enkele omstandigheid dat G mede-erfgenaam is, brengt ook niet mee dat hij eventuele beheersdaden voor zijn mede-erfgenamen heeft verricht in de zin van artikel 3:173 BW.

In de omstandigheden van het geval vloeit een dergelijke verplichting ook niet voort uit het ongeschreven recht. G verkeerde feitelijk niet in een positie die hem jegens zijn mede-

erfgenamen rekening- en verantwoordingsplichtig maakte.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 10-12-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:10621

Zaaknummer: 200.231.732/01

Rechters: O.E. Mulder, M.E.L. Fikkers en M. Weissink

Wetsartikelen: 3:173 BW en 4:161 BW

RECHTSPRAAK

Opvolging testamentair bewindvoerder.

Erflaatster heeft de erfdelen van haar twee kleinkinderen in haar nalatenschap tot hun 25e jaar onder testamentair bewind gesteld van X. Daarbij heeft erflaatster bepaald dat X bij notariële akte een opvolgend bewindvoerder kan benoemen (met uitzondering van bepaalde personen).

X verzoekt de kantonrechter om X te ontslaan als testamentair bewindvoerder (art. 4:164 BW), gelet op de verstroorde familieverhoudingen die tot een onwerkbare situatie leiden. De kantonrechter wijst dit verzoek toe.

X verzoekt de kantonrechter tevergeefs om benoeming van een opvolgend bewindvoerder. Het testament voorziet hierin en X heeft al bij notariële akte opvolgers aangewezen (met instemming van de rechthebbenden), zodat voor de kantonrechter geen rol resteert (art. 4:157 lid 1 BW).

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 04-12-2019

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2019:5742

Zaaknummer: 8145840 UT VERZ 19-16043

Rechters: M.J. Smit

Wetsartikelen: 4:157 BW en 4:164 BW

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolgingsfaciliteit Successiewet. Voortgezet ondernemerschap kwalificeert niet.

In geschil is of op de in 2011 krachtens erfrecht (middellijk) verkregen aandelen in een bv de bedrijfsopvolgingsfaciliteit (BOF, art. 35b e.v. SW 1956) van toepassing is. In het bijzonder is het de vraag of aan het ondernemingsvereiste is voldaan (art. 35c lid 1 onder c SW 1956).

De erfgenaam stelt onder meer dat door de verhuur van de eerder door erflater in eigen beheer geëxploiteerde onderneming – een benzinestation – door de (middellijke) vennootschap, sprake is van voortgezet ondernemerschap en dat dat ook onder artikel 35c lid 1 onder a SW 1956 valt.

Het hof wijst deze visie af, in aansluiting op de rechtbank in eerste instantie (ECLI:NL:RBGEL:2018:3695).

Voor artikel 35c SW 1956 moet sprake zijn van een onderneming in materiële zin. De verwijzing in artikel 35c lid 1 onder a SW 1956 naar artikel 3.2 Wet IB 2001, betekent dat de BOF slechts kan zien op een krachtens erfrecht verkregen objectieve onderneming. Bij het voortgezet ondernemerschap gaat het om de subjectieve onderneming. De rechtbank heeft op goede gronden aangenomen dat hier geen sprake is van een objectieve onderneming.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 26-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:10150

Zaaknummer: 18/00937

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, A.J. Kromhout en I. Obbink-Reijngoud

Wetsartikelen: 35b SW 1956 en 35c SW 1956

RECHTSPRAAK

***Verdeling met boedelvolmacht, maar zonder overeenstemming.
Schadevergoeding.***

Acht kinderen zijn voor een gelijk deel als erfgenamen gerechtigd in de nalatenschap van hun moeder. Tot de nalatenschap behoort een perceel grond in Suriname. Kind X heeft in 2012 op basis van een boedelvolmacht van de mededeelgenoten het perceel aan zichzelf laten toedelen, zonder vergoeding aan de mede-erfgenamen. X heeft bij de notaris doen voorkomen alsof daarover overeenstemming bestond tussen de deelgenoten, quod non.

Volgens het hof is de handelswijze van X onrechtmatig. Twee mededeelgenoten vorderen schadevergoeding. Het hof wijst dit toe op basis van de waarde van het perceel bij de verdeling in 2012.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 10-12-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:10623

Zaaknummer: 200.234.537/01

Rechters: B.H. Hofstee, J.D.S.L. Bosch en C. Koopman

Wetsartikelen: 3:182 BW

RECHTSPRAAK

Machtiging verwerping namens minderjarige erfgenaam in Duitsland afgewezen.

X is minderjarig en woonachtig in Duitsland. X wordt als erfgenaam tot de nalatenschap van haar grootvader geroepen, nadat X's vader de nalatenschap heeft verworpen. De ouders van X vragen de kantonrechter machtiging om de nalatenschap namens X te verwerpen (art. 4:193 BW).

De kantonrechter acht zich in dit geval bevoegd op grond van artikel 12 lid 3 Verordening Brussel II-bis. X heeft een nauwe band met Nederland, gelet op haar (ook) Nederlandse nationaliteit. De band wordt versterkt door het feit dat erflater in Nederland woonde en de nalatenschap zich in Nederland bevindt.

Het machtigingsverzoek wordt beheerst door Duits recht, aangezien het de uitoefening van ouderlijke verantwoordelijkheid betreft (art. 17 Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996).

Volgens Duits recht hebben de ouders geen toestemming voor verwerping nodig als de minderjarige erfgenaam is geworden door de verwerping door een ouder, zoals in dit geval. De kantonrechter wijst het verzoek daarom af bij gebrek aan belang.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 05-12-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:12965

Zaaknummer: 8068820 EJ VERZ 19-85306

Rechters: I.D. Bellaart

Wetsartikelen: 4:193 BW, 12 Verordening Brussel II-bis en 17 Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996

RECHTSPRAAK

Gesloten stelsel van uiterste wilsbeschikkingen. Testamentaire verzoekschriftprocedure nietig.

Erflater heeft een quasi-wettelijke verdeling in zijn testament opgenomen. Zijn echtgenote heeft hij tot afwikkelingsbewindvoerder benoemd. Ten aanzien van de geldvorderingen van de kinderen bepaalt het testament: 'Als mijn echtgenote onder curatele wordt gesteld of haar vermogen onder bewind wordt gesteld verzoek ik aan de (kanton)rechter naar aanleiding van een daartoe strekkend gezamenlijk verzoek van de gerechtigden tot de geldvorderingen, te bepalen dat deze geldvorderingen vermeerderd met de hierna bedoelde rente opeisbaar worden, voor zover door bedoelde uitkering de verzorging van mijn echtgenote niet in gevaar komt.'

Twee van de drie kinderen van erflater verzoeken de kantonrechter aldus te bepalen. De kantonrechter acht verzoekers niet-ontvankelijk. Er is geen sprake van een gezamenlijk verzoek. De kantonrechter kan de ontbrekende instemming van het derde kind niet vervangen door zijn machtiging. Partijen verschillen van mening over de verzorgingsbehoefte van de echtgenote. Bovendien is in de wet niet de mogelijkheid opgenomen bij uiterste wilsbeschikking te bepalen dat de kantonrechter (onder bepaalde voorwaarden) kan bepalen dat de geldvorderingen opeisbaar worden. De beschikking past niet in het gesloten stelsel van uiterste wilsbeschikkingen en is daarom nietig (art. 4:42 lid 1 BW).

De echtgenote kan de functie van afwikkelingsbewindvoerder niet vervullen door het meerderjarigenbewind (art. 4:157 lid 2 BW). De meerderjarigenbewindvoerder verzoekt tevergeefs om benoeming van een notaris tot vervangende afwikkelingsbewindvoerder. Het testament bepaalt dat het afwikkelingsbewind eindigt als de echtgenote de functie niet aanvaardt, hetgeen het geval is.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 04-10-2019

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2019:12624

Zaaknummer: 7608424 EJ VERZ 19-73651

Rechters: A. Emmens

Wetsartikelen: 4:42 BW en 4:157 BW

RECHTSPRAAK

Gerechtelijke vaststelling biologisch vaderschap geen opmaat voor erfrechtelijke aanspraak.

Na het overlijden van X, verzoekt Y – naast de gerechtelijke vaststelling van het ouderschap – om gerechtelijke vaststelling van het biologische vaderschap van X. Volgens Y kan het biologische vaderschap in combinatie met 'family life' hem een erfrechtelijke aanspraak op de nalatenschap van X opleveren.

Voor deze stelling bestaat volgens het hof in het Nederlandse recht geen aanknopingspunt. Het in artikel 4:10 lid 3 BW genoemde begrip 'familierechtelijke betrekking' is in dit opzicht helder. De vraag of een dergelijke uitkomst onverenigbaar is met artikel 8 EVRM en eventueel artikel 14 EVRM laat het hof verder in het midden. Deze vraag gaat de rechtsvormende taak van de rechter te buiten (vgl. HR 24 februari 1995, ECLI:NL:HR:1995:ZC1642). In dit verband is van belang hetgeen is overwogen in HR 17 januari 1997 (ECLI:NL:HR:1997:ZC2248) met betrekking tot de juist in het erfrecht noodzakelijke rechtszekerheid. Een strakkere regel die zowel aan genoemde verdragsbepalingen voldoet als de rechtszekerheid dient, kan slechts door de wetgever worden gegeven, aldus het hof.

De tweede grondslag kan evenmin slagen. Voor de stelling dat ook louter biologische verwantschap in combinatie met 'family life' een erfrechtelijke aanspraak zou kunnen opleveren met betrekking tot de nalatenschap van erflater, bestaat in het Nederlandse recht geen aanknopingspunt. Het in artikel 4:10, lid 3 BW genoemde begrip 'familierechtelijke betrekking' is in dit opzicht helder. De rechtbank heeft verzoeker terecht niet-ontvankelijk verklaard in zijn verzoek tot vaststelling van het biologisch vaderschap van erflater.

De vraag of een dergelijke uitkomst onverenigbaar is met artikel 8 EVRM, al dan niet in verbinding met artikel 14 EVRM, laat het hof verder in het midden. Het vaststellen van de gevolgen van een eventuele onverenigbaarheid als hier bedoeld, gaat de rechtsvormende taak van de rechter immers te buiten (vgl. HR 24 februari 1995, ECLI:NL:HR:1995:ZC1642). In dit verband is van belang hetgeen is overwogen in HR 17 januari 1997 (ECLI:NL:HR:1997:ZC2248) met betrekking tot de juist in het erfrecht noodzakelijke rechtszekerheid. Een strakkere regel die zowel aan genoemde verdragsbepalingen voldoet als de rechtszekerheid dient, kan slechts

door de wetgever worden gegeven.

Voor de door verzoeker verlangde vaststelling van biologisch vaderschap vormt de door hem gestelde mogelijke erfrechtelijke aanspraak met betrekking tot de nalatenschap van erflater derhalve een ontoereikende grondslag.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 19-11-2019

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2019:4367

Zaaknummer: 200.252.578/01

Rechters: G.W. Brands-Bottema, A.N. van de Beek en mr. S.F.M. Wortmann

Wetsartikelen: 4:10 BW, 8 EVRM en 14 EVRM